

For det tredje anføres det, at der ved valglovsændringen i 1945 ikke tilsigtedes nogen realitetsændring af principperne for kandidatudvælgelsen, hvorfor den tidligere fremgangsmåde må være af væsentlig betydning ved fortolkningen af de nugældende regler. Hertil er at sige, at ministeriet med besvarelsen af udvalgets spørgsmål 6 (se bilag 17) har imødegået dette argument, idet man erkender, at man ikke ved, i hvilket omfang der efter 1920-loven er overført stemmer til listens nr. 1, men kun ved, at en sådan evt. overføring aldrig har fået konsekvenser for mandattildelingen.

For det fjerde anføres det, at man ved lovrevisionen i 1945 formentlig ikke har været opmærksom på, at der nu kunne forekomme »Andre partistemmer« også i tilfælde af, at der var anmeldt partiliste. Hertil er at sige, at det lyder højst besynderligt, eftersom begrebet »Partistemmer« overhovedet først indføres ved lovrevisionen i 1945 (jfr. besvarelsen af spørgsmål 4, bilag 17) og der ikke kun er tale om et nyt ord, men om et nyt begreb med en særlig afgrænsning, som ikke fandtes i tidligere valglove, nemlig alene omfattende listestemmer i »tomme« kredse.

De overordentlig stærke juridiske, historiske og/eller reale grunde eller hensyn, der efter mindretallets opfattelse skal til for at forsvare en fremgangsmåde, som er anderledes end den i loven anviste, findes således ikke at være til stede.

Den først anvendte fremgangsmådes påståede lovstridighed

Hermed er også delvis svaret på påstanden om, at den fremgangsmåde, ministeriet først anvendte, og som førte til valg af en anden kandidat for socialistisk folkeparti i Sønder storkreds, skulle være lovstridig.

Dette indtryk blev tinget som før nævnt bibragt ved udvalgsformandens udtalelse: »Det viste sig at være i strid med valglovens bestemmelse.«

Påstanden vedstås nu ikke hverken af formanden, af flertallet eller af ministeriet. Nu hedder det derimod, at de nugældende regler »ikke er helt klare«, og at »den heromhandlede situation ikke er entydigt reguleret«.

Der er således ingen, der længere vil påstå, at ministeriets første fortolkning var »i strid med valglovens bestemmelse«, men det

ændrer intet ved, at det var *det* indtryk, folketinget blev bibragt umiddelbart forud for sin beslutning den 22. december 1981.

(Mindretallet mener, at de nugældende regler, hvad enten man kan lide dem eller ej, er ganske entydige, som enhver kan overbevise sig om ved at læse dem. Det er således ikke hverken tilfredsstillende eller korrekt, når flertallet kalder dem »ikke helt klare«. Men i dette afsnit drejer det sig kun om den påstand, som bibragte folketinget det indtryk, at den oprindelige fremgangsmåde var *lovstridig* – og den påstand er der i dag ingen der vil stå ved).

Overensstemmelse med hidtidig praksis

Udtalelsen af indenrigsministeren til folketinget den 22. december 1981, som er citeret ovenfor, måtte give tinget det indtryk, at man nu havde bragt sig i overensstemmelse med den hidtidige, godkendte praksis.

Ganske vist sagde ministeren ikke udtrykkeligt, at fremgangsmåden var godkendt; men alle ved, at de hidtidige valg er godkendt, og desuden ville ministerens »rent faktiske oplysning« være temmelig irrelevant, hvis det kun drejede sig om ikke-godkendte beregninger. Ministeren har da også siden i sin redegørelse af 11. februar 1982 (bilag 12) præciseret dette indtryk ved at fremhæve, at den nævnte praksis »ikke har været tilsidesat af folketinget«.

Mindretallet finder, at tingets beslutningsgrundlag på dette punkt på grund af mangelfulde og vildledende oplysninger har været helt misvisende. Det siger sig selv, at ministeriets hidtidige praksis ikke kan tillægges nogen præcedensskabende virkning, hvis den aldrig har haft *praktiske konsekvenser*, og hvis den aldrig er blevet *godkendt*. Det siger ligeledes sig selv, at det ikke kan tillægges nogen vægt, at den nævnte praksis »ikke har været tilsidesat af folketinget«, hvis den aldrig har været *forelagt* for folketinget.

Og sådan forholder det sig faktisk. Men sådanne helt afgørende oplysninger til supplerende af ministerens »rent faktiske oplysning« i tinget den 22. december 1981 er ikke fremkommet af sig selv:

Først da vi selv havde undersøgt forholdene og fundet ud af, at ingen af de af ministeren nævnte fortilfælde i 1973, 1975 og 1977 havde spillet nogen som helst rolle hverken